

ACȚIUNILE FLOTEI DE OPERAȚIUNI A ROMÂNIEI ÎN CAMPANIA ANULUI 1917

În preajma Primului Război Mondial, efectivele Marinei Militare se ridicau la 2.562 oameni, dintre care 147 ofițeri și asimilați, 98 maiștri și meseriași civili, 2.242 - trupă și reangajați.¹ Efectivele Marinei Militare au crescut, în perioada 1878 - 1914, de la 626 ofițeri și trupă în 1878 la 2.562 în 1914.²

La izbucnirea Primului Război Mondial, Marina Militară Română dispunea de 40 de nave fluviale și maritime, fiind alcătuită din Divizia de Mare, Divizia de Dunăre, Depozitele Generale și Arsenalul Marinei. Divizia de Dunăre, Depozitele Generale, Arsenalul Marinei și Comandamentul se aflau la Galați, comandant al Marinei fiind, în acea perioadă, contraamiralul Sebastian Eustațiu.

Divizia de Mare era slab dotată, compunându-se din crucișătorul „Elisabeta”, bricul „Mircea” și torpiloarele „Smeul”, „Zborul” și „Năluca”, doar ultimele fiind apte pentru luptă. Divizia de Dunăre era alcătuită din patru monitoare și opt vedete fluviale, câteva nave mai mici și un serviciu de mine și torpile.

Când, după doi ani de neutralitate, la 14/27 august 1916 România a intrat în război, au fost mobilizate toate forțele Marinei, atât cele navale, cât și cele ale apărărilor fixe. Forțele de luptă cantonate pe Dunăre au fost împărțite în două mari unități operative: Flota de Operațiuni, la comanda căreia s-a aflat contraamiralul Nicolae Negrescu, și Apărările sub Apă, condusă de comandorul Constantin Niculescu-Rizea. În compunerea Flotei de Operațiuni au intrat Escadra de Dunăre (formată din cele patru monitoare și opt vedete de siguranță), o Divizie ușoară (alcătuită din canoniere și șalupe), un convoi de aprovizionare, spitalul naval, șantierul naval mobil și grupul bateriilor de coastă. În cadrul Apărărilor sub Apă s-au aflat:

* Comandor (r) dr. - Liga Navală Română

¹ *Istoria militară a poporului român*, Vol. V, Editura Militară, București, 1988, p. 101.

² Muzeul Marinei Române, *Statul Major al Forțelor Navale. 1860-2005. Tradiții și perspective* /coord. Marian Moșneagu/ Editura Centrului Tehnic Editorial al Armatei, București, 2005, p. 44.

Grupul port-mine Dragă-mine, Grupul de artilerie de debarcare și Grupul de torpiloare și stațiuni de lansare.

În aceste condiții, printre cele mai importante misiuni executate de Marina Militară Română s-au numărat atacul flotei austro-ungare, la 14 august 1916, în portul Rusciuk, acțiunea navelor Escadrei de Dunăre în apărarea Capului de pod de la Turtucaia și protejarea retragerii trupelor române din această zonă, respectiv susținerea flancului drept al armatei de uscat din Dobrogea de către navele Flotei de Operațiuni, sub focul artileriei germane.

Referindu-se la modul în care flota a susținut trupele noastre de uscat, reușind să înainteze sub tirul a șapte baterii grele germane, în amintirile sale, contraamiralul Nicolae Negrescu arăta că „zilele de urmărire a flancului stâng al armatei germane din Dobrogea și zilele de la Rasova vor forma pururea pagini de glorie, pentru mica dar brava și neobosita flotilă română”³.

Marina Română în campania anului 1917

În decembrie 1916 generalul Henri Mathias Berthelot, șeful Misiunii Militare franceze în România, a supus regelui Ferdinand un proiect de reorganizare a Marinei Militare, bazat pe propunerile maiorului Berg de Breda. Conform mandatului încredințat de suveran, contraamiralul Constantin Bălescu a analizat *Ordinea de bătaie a Marinei* și a prezentat-o Marelui Cartier General (M.C.G.) spre aprobare, cu unele modificări impuse de specificul național. Noua organizare a Marinei Militare Române a intrat în vigoare la începutul lunii ianuarie 1917. Ca urmare a propunerii Misiunii Navale franceze, la 6 decembrie 1916 contraamiralul Bălescu a fost avansat viceamiral, fiind promovat director superior al Marinei în Ministerul de Război.⁴

În replică, la propunerea ministrului de Război, Vintilă Brătianu, contraamiralul Nicolae Negrescu a fost pus în poziție de retragere din oficiu, începând cu 1 ianuarie 1917, împreună cu trei generali de divizie și 11 generali de brigadă din trupele de uscat, pe baza Înalțului Decret nr. 11 din 9 ianuarie 1917. Alți 15 ofițeri de marină - unii comandanți în prima parte a campaniei - au fost trecuți din serviciul activ în retragere, „neîndeplinind însărcinarea de comandant ce le-a fost încredințată potrivit cerințelor împrejurărilor”, conform Î.D. nr.

³ Nicolae Negrescu, *Rolul Marinei în Războiul pentru Întregirea Neamului și recompensa finală (icoane și documente de război)*, Tipografia Gutenberg - Societate Anonimă, București, 1920, p. 200.

⁴ Nicolae C. Petrescu, *Marina Română în Războiul pentru Întregirea României. File de istorie*, Editura și Tipografia Europroduct, Pitești, 2004, p. 110 și urm.

70 din 31 ianuarie 1917.⁵ Printre aceștia s-au numărat comandorii Paul Rădulescu, Vasile Toescu, căpitan-comandorii Grecescu Dumitru, Oprișan Emil, Miclescu Constantin, Gheorghe Ionescu, locotenent-comandorii Eugeniu Tăutu, Alexandru Oprișan și căpitanii Constantin Ciudin, Petre Săvescu, Adrian Vasiliu, Titus Ciornei, Aurel Cătuneanu, Matei Niculescu și Petre Ureche.⁶

La 1 ianuarie 1917 ordinea de bătaie a Marinei Militare Române era următoarea:

I. Comandantul Marinei din Marele Cartier General cu: Stabilimentele Marinei, Depozitele Marinei, Administrația Centrală a Marinei și Transporturile;

II. Comandamentul Marinei P.S. (Partea sedentară) cu: Serviciile Artilerie, Torpile, Tehnic, Ofițeri atașați pe lângă amiralul rus, comandant al Dunării de Jos (5), Ofițeri atașați pe lângă Comandamentul Armatei a 6-a ruse (1), Șantierul Naval Fernic și Comandamentul militar al portului Galați;

III. Flota de Operațiuni pe Dunăre cu:

- Statul Major (aici se aflau și doi ofițeri francezi);

- Divizia de monitoare: „Alexandru Lahovari“, „Mihail Kogălniceanu“, „Ion C. Brătianu“, „Lascăr Catargiu“;

- Vedetele: „Maior Ene“, „Locotenent Călinescu“, „Căpitan Lascăr Bogdan“, „Maior Nicolae Grigore Ioan“, „Maior Giurescu“, „Căpitan Romano“, „Maior Șonțu“, „Căpitan Valter Mărăcineanu“ (nedisponibilă);

- Divizia ușoară, cu canonierele: „Oltul“, „Bistrița“, „Siretul“, „Grivița“ și torpiloarele „Zmeul“, „Sborul“, „Năluca“;

- Bateriile plutitoare;

- Convoiul de Aprovizionare (șleपुरi, remorchere, bacuri, șalupe);

IV. Apărările sub Apă (A.S.A.), cu:

- Secția de dragaj (comandant, ofițerul de marină francez Carion), cu remorcherele „Petru Rareș“, „Basarab“ și „Ungheni“, șalupe;

- Secția de baraje mine (pontoane, bărci de baraj, șleपुरi, șalupele „Opanez“ și „Poterașul“; aici se afla și un subofițer de marină francez);

⁵ Arhivele Militare Române (în continuare - A.M.R.), „Monitorul Oastei“, februarie 1917.

⁶ Detalii în Nicolae C. Petrescu, *Cu tricolorul la catarg. Comandanți de marină în Războiul pentru Întregirea României. File de istorie*, Editura și Tipografia Europroduct, Pitești, 2002.

- Secția stăvilare (șlepuri depozite materiale, pontoane, bărci și șalupele „Rahova” și „Sentinela”);

- Stații de lansare (șlepuri cu torpile, stațiuni de lansare, bacuri);

- Atelierul Mobil (șlepuri);

- Aparate fotoelectrice;

V. Șantierul Naval Mobil (șlepuri, remorchere, bacuri, șalupe, grupe flotante);

VI. Spitalul Mobil, cu vasul-spital „Basarabeasca”, vasul-spital dublu, remorchere și șalupe;

VII. Serviciul Transporturilor (Convoiul de Aprovizionare);

VIII. Grupul Sectoarelor Fluviale (aici se aflau și trei ofițeri francezi);

IX. Grupul Tunurilor de Marină (aici se aflau și doi ofițeri francezi; tunuri de calibrul 120 mm, 75 mm și 75 mm a.a.);

X. Arsenalul Marinei și Șantierele Navale (Direcția Tehnică, Depozitele generale, Atelierul de torpile);

XI. Batalionul Debarcare Marină (patru companii);

XII. Divizia de Mare, cu crucișătorul „Elisabeta”, Școlile Marinei și Punctul Naval Sulina (bateria de 75 mm calibru);

XIII. Serviciul Podurilor din regiunea Galați-Reni, Ismail-Chilia;

XIV. Artileria Grea.

Ordinea de bătaie a Marinei Militare Române pe timp de război a fost stabilită prin Ordinul de Zi nr. 149 din 16 ianuarie 1917, conform Ordinului M.C.G. nr. 1933 din 11 ianuarie 1917. Funcția de comandant al Marinei în M.C.G. era deținută de viceamiralul Constantin Bălescu.

În Statul Major al Flotei de Operațiuni se aflau maiorul francez Berg de Breda, ajutor pentru serviciul de artilerie, și căpitanul francez Beherze de Lauley, pentru serviciul de mine, torpile, dragaje, estacade. Grupul Sectoarelor Fluviale era comandat de căpitanul de Nicolay, avându-l ca ajutor pentru artilerie pe maiorul Berg de Breda și, pentru mine, torpile, estacade, stăvilare, pe căpitanul Beherze de Lauley.⁷

În ianuarie 1917 Flota de Operațiuni și navele din organica sa erau dispuse astfel:

1. La Chilia Nouă: monitorul „Lascăr Catargiu”, vedetele fluviale „Căpitan Romano” și „Maior Nicolae Grigore Ioan”, canoniera „Oltul”, torpilorul „Sborul”, Apărările sub Apă, Convoiul de Aprovizionare, Spitalul Naval Mobil, șlepuri, pletine, bacuri etc.;

2. La Galați: vedetele fluviale „Maior Ene”, „Căpitan Bogdan”, „Maior Șonțu”, „Lt. Călinescu”, torpilorul „Năluca” și șalupe „Trotuș”;

⁷ A.M.R., fond Divizia de Dunăre, dos. 16, f. 173-175.

3. Pe canalul Tătaru: monitoarele „I.C. Brătianu”, „Alexandru Lahovari” și „Mihail Kogălniceanu”, canonierele „Grivița”, „Siretul” și „Bistrița”, șalupe, șlepuri, tancuri, Șantierul Naval Mobil etc.;

4. La Sulina: crucișătorul „Elisabeta”, canoniera „Alexandru cel Bun”, torpilorul „Zmeul”.

La începutul lui 1917 Flota de Operațiuni se afla în dificultate în ceea ce privește stocul de muniții pentru artileria de la bordul navelor. Mai existau, în depozite și magazii, doar 50 de șrapnele brizante, 409 obuze-mină, 1239 șrapnele și 4016 proiectile franceze. Așadar, exista muniție insuficientă pentru o eventuală confruntare cu Flotila austro-ungară, iar pentru operațiuni contra uscatului aceasta lipsea cu desăvârșire.⁸

La 10 iunie 1917 Comandamentul Suprem Rus a înființat un post de comandant al Forțelor Fluviale pe Dunăre, comandament de armată separat, numindu-l pe amiralul Nenicov în calitate de comandant.

Comandamentul Forțelor Fluviale pe Dunăre avea în subordine: Flota fluvială rusă, Flota rusă de transport pe Dunăre, Raionul Dunărea-Prut, Servicii de legătură, Inspectorul de artilerie al Detașamentului Apărării Dunării și Flota de Operațiuni Română, cu toate mijloacele ruse și române de navigație.⁹

Apărarea regiunii Chilia

Pe 17 ianuarie 1917 Statul Major al Flotei de Operațiuni a elaborat documentul *Apărarea regiunii Chilia cu trupe de marină*, considerându-se că apărarea acestei zone se putea asigura în condiții optime numai extinzând serviciul de supraveghere până la brațul Sulina, argumentându-se existența în perimetrul respectiv a numeroase canale, lacuri și viroage, prin care se putea pătrunde la grindurile Stipocului și Chiliei și, deci, la localitatea și portul Chilia Veche. Existau posibilități de a se ajunge de la Mila 23 la Alioși și de acolo la Chilia, prin grindul Stipocului, unde urma să se instaleze posturi de observație și detașamente puternice de marinari.

Deoarece canalul Sulina și punctul Pardina se aflau în responsabilitatea trupelor ruse, Marinei Române îi revenea misiunea de apărare locală, pentru care dispunea de Batalionul de Debarcare și de două canoniere. Punctul de comandă al batalionului urma să se instaleze la Chilia Veche și să aibă în subordine posturi înaintate la Gârla Jidanului (60 de militari), canalul care leagă lacul Roșca cu grindul Chilia (170 de militari), Cot NE grind Chilia (24 de militari),

⁸ A.M.R., fond Comandamentul Marinei Militare, dos. 243, f. 98.

⁹ A.M.R., fond Divizia de Dunăre, dos. 17, f. 25.

malul drept al brațului Tătaru (24 de militari) și Nord Câșlele (35 de militari).

Era prevăzută executarea unor lucrări de apărare (tranșee, șanțuri de comunicații, rețele de sârmă ghimpată - n.n.) la nord de gârla Jidanului, nord est-vest brațul Tătaru și sud Chilia. Se avea în vedere și cooperarea cu trupele ruse care apărau întreaga Deltă, batalionul fiind ca rezervă sau să ia parte la operațiuni în zona în care coopera și Escadra.

Biroul Operații al Serviciului Marinei din M.C.G. aprecia că apărarea făcută în Deltă cu mijloace atât de reduse nu putea constitui o apărare, ci numai un serviciu de pază și de siguranță. *„Este periculos să i se atribuie calificativul de apărare”*, arăta șeful Biroului Operații în referatul înaintat viceamiralului Bălescu. Propunerea de cooperare pe uscat și pe apă cu rușii a fost socotită de mare preț și se impunea, dar hotărârea trebuia luată numai de către comandantul armatei ruse pe Dunăre.

Punctul de vedere al specialiștilor în domeniul operațiilor navale cu privire la apărarea brațului Chilia în Deltă evidenția necesitatea stăpânirii absolute a canalului Sulina dacă brațul Sf. Gheorghe ar fi prea greu de menținut, cu specificația că malul stâng al acestui braț nu trebuia abandonat. Se exemplifica astfel cu împrejurarea că apărarea malului stâng al brațului a împiedicat și a prăbușit la vreme trecerea a două batalioane bulgare la nord de acest aliniament. *„Fără aceasta, operația se făcea și consecințele ei puteau fi foarte mari asupra materialului de la Chilia”*, se consemna într-un document al Marinei Militare. În final, se arăta că apărarea Deltei trebuia asigurată de o armată special utilată și cu concursul tehnic efectiv al Flotei.

La 28 ianuarie 1917 comandantul Marinei Militare, viceamiralul Constantin Bălescu, a decis: *„Aprob planul apărării locale cu caracter serviciul de siguranță și instrucție de campanie”*.

În primul semestru al anului 1917 monitoarele și canoniera „Oltul” au îndeplinit serviciul de gardă în aval de Reni. La 4 ianuarie 1917, pe timpul unui marș spre Ismail, monitorul „Catargiu” a fost atacat cu foc de arme de infanteria rusă, aflată în tranșeele din fața localității Isaccea. Timp de 55 de minute nava s-a aflat sub tirul puștilor soldaților ruși, fiindu-i perforate proiectoarele de la bord. Au fost răniți grav sergentul Vasile Luca, caporalul Constantin Chiriță, soldații Ion Gheorghisanu și Nicolae Manolache. În ziua următoare s-a tras și asupra monitorului „Kogălniceanu”, la mila 56, fiind răniți trei marinari din echipaj.¹⁰ Aceste incidente au dovedit lipsa de

¹⁰ *Idem*, dos. 39, f. 39.

informare și legătură dintre navele militare române și soldații ruși din zonă.

Pe 21 ianuarie 1917, monitorul „Catargiu”, aflat la reparații în Șantierul Naval Mobil la Chilia, a fost vizitat de amiralul rus Fabrinski, cu care s-au stabilit unele măsuri pentru preîntâmpinarea apariției de noi atacuri rusești asupra navelor române.

În februarie-martie 1917, în cadrul Flotei de Operațiuni, aflată cu toate mijloacele navale la ancoră pe canalul Tătaru, s-au organizat conferințe pentru sporirea pregătirii de specialitate a echipajelor, trageri directe contra ținutelor mișcătoare pe apă și pe uscat, în special. S-au făcut informări trupei despre situația în care se găsea țara și s-a cerut marinarilor și infanteriștilor de marină să se pregătească pentru victorie și realizarea idealului național. S-au organizat activități de propagandă, acordându-se o atenție deosebită educării patriotice a efectivelor, cursurilor de telefonie, de sanitari și școlilor de carte. De asemenea, s-a cerut ofițerilor *„a veni cât mai des în contact cu trupa și să cunoască cât mai mult preocupările sufletești ale soldatului”*.

Pentru contracararea submarinelor inamice, care ar fi putut să se strecoare în amonte pe canalele Oceacov și Starîi Stambul, s-a organizat la 24 aprilie 1917 un Serviciu de Apărare format din canonierele „Siretul”, „Grivița” și șalupele „Argeș” și „Vedea”, care ar fi urmat să fie dislocate la Vâlcov și să fie pregătite pentru atacul submarinelor cu artileria, torpile cu scondru, focuri de armă și prin pintenare.¹¹

Hidroavioane germane au bombardat navele ancorate pe canalul Tătaru și Chilia, producând pierderi de vieți omenești în rândurile marinarilor, precum și numeroși răniți.¹²

Între km 105 și 106, în amonte de pichetul de la Ceatalchioi, a fost organizat un stăvilar contra minelor de curent, lung de 100 de metri.

Atacul Insulei Șerpilor de către crucișătorul german „Breslau”

Pe 12 iunie 1917 crucișătorul german „Breslau”, care se afla în Marea Neagră, a atacat Insula Șerpilor. Folosind tunurile de calibru 150 și 105 mm, a bombardat insula de la o distanță de 100-200 de metri. În sprijinul crucișătorului au acționat și două avioane, care au lansat bombe și au mitraliat, *„predispunând oamenii la teroare”*. Un detașament format din 16 marinari a debarcat pe insulă și a făcut prizonieri 11 militari (nouă ruși și doi români). Primul prizonier a fost soldatul Tudor Coman. La întrebarea, adresată în limba română, *„câți oameni sunt pe insulă?”*, acesta a răspuns: *„Sunt nou pe insulă și nu*

¹¹ *Idem*, dos. 41, f. 151.

¹² *Ibidem*, f. 155.

știu". Al doilea prizonier, Vasile Sandu (de origine bulgară), a spus: „Sunt 30”. Trei militari români au scăpat, ascunzându-se printre stânci. Detașamentul inamic a ambarcat la bordul crucișătorului prizonierii, o mitralieră, diverse obiecte și efecte, cutii de conserve și doi porci. Au fost demontate cele două tunuri de 75 mm calibru (unul fusese atins în chiulasă în timpul bombardamentului). Operațiunea a durat circa două ore. În Insula Șerpilor se găsea o subunitate formată din 26 soldați ruși și cinci soldați români, două tunuri de 75 mm calibru și o mitralieră. Atacul s-a realizat printr-o surprindere absolută și datorită convingerii militarilor ruși și români că insula este în deplină siguranță. De altfel, postul rusesc de la far, care trebuia să dea alarma, nu a reacționat, telegrafistul de veghe dormind. Singurul care a intervenit a fost soldatul român Ion Mocanu, surprins în timp ce introducea pâinea în cuptor.

După părăsirea zonei de către crucișătorul „Breslau”, contratorpilorul rus „Zanetni” a luat din insulă șase soldați ruși și trei români, pe care i-a dus la Sulina.

O comisie formată din comandorul Lebedev, comandantul apărării Gurii Sulina, căpitanul român de marină Coandă și un inginer a venit în insulă cu contratorpilorul „Zorki”, pentru a constata, la fața locului, urmările atacului german. Cu acest prilej s-a constatat că, deși farul fusese lovit, unele dintre accesoriile acestuia (motorul și aparatele T.F.F.) erau în stare de funcțiune. Pe insulă se mai aflau multe bidoane cu petrol, opt-nouă oi și vaci care aparțineau rușilor.¹³

Ulterior, crucișătorul „Breslau” a fost distrus de aviația și navele britanice.

Vedetele fluviale în apărarea malului stâng al Dunării la Galați

Cele patru vedete fluviale de la Galați au fost organizate într-o escadrilă pentru apărarea malului stâng al Dunării, între Gura Siretului și a Prutului, în cooperare cu armata rusă. Porțiunea încredințată escadrilei de vedete era cuprinsă între localul Serviciilor Transporturilor și Arsenalul Marinei. La apărare a participat un detașament format din 80 de marinari. Mitralierele vedetelor au fost montate pe afete mobile și dispuse la intervale aproape egale, putând concentra focul asupra oricărui punct din această zonă.

În curtea Arsenalului Marinei a fost amplasat un proiector, care putea lumina cu eficacitate această porțiune, asigurându-se astfel executarea unui tir precis în zona respectivă. Șase posturi de santinele duble și patrulare de recunoaștere supravegheau sectorul de apărare încredințat vedetelor. Ceilalți marinari din cadrul detașamentului se

¹³ *Idem*, dos. 41, f. 165, 166.

35

Monitoarele și Bateriile Marinei în campania anului 1917

În prima jumătate a anului 1917 Flota de Operațiuni Română s-a aflat sub comanda superioară a amiralului rus Dimitri Neniukov și a constituit doar rezerva forțelor ruse, care nu au ținut cont de ea, în planurile de operații. Numai după ce bateriile germane de la Tulcea au bombardat portul Ismail (la 9 iulie 1917), baza de aprovizionare a Armatei Ruse de pe frontul Siretului, la intervenția comandorului Vasile Scodrea, amiralul rus a aprobat un plan de operații în care se prevedea și cooperarea forțelor ruse care dispuneau de artilerie grea.

Monitoarele și bateriile Marinei au desfășurat acțiuni de luptă decisive în iulie și august 1917, în timpul marilor bătălii de la Mărăști, Mărășești și Oituz. Astfel, prin Ordinul nr. 10 al comandantului Flotei de Operațiuni, comandorul Vasile Scodrea, monitoarelor și secției de obuziere¹⁴ li s-a fixat ca misiune să bată bateriile grele și ușoare inamice aflate în Tulcea, ale căror poziții fuseseră reperate prin recunoașteri aeriene și terestre.

Pe 11 și 13 iulie 1917 monitoarele „Kogălniceanu” și „Lahovari”, având poziția de tragere la km 110 și secția de obuziere la Pătlăgeanca, au tras asupra bateriilor inamice de la Tulcea. Tirul a fost direcționat și asupra unei baterii grele inamice care bombarda canonierele rusești cantonate la km 103-104. La intervenția monitoarelor, artileria dușmană a dirijat focul asupra acestora. Pentru monitorul „Lahovari”, inamicul a repartizat 14 lovituri, care au căzut foarte aproape de navă - la 40, 20 și 3 metri - producându-i avarii. Monitorul a tras asupra bateriilor inamice 45 de lovituri de calibrul 120 mm.

A fost descoperită și poziția monitorului „Kogălniceanu”, care fusese reperat dintr-un balon. Loviturile inamice, precise ca direcție și bătaie, au căzut în apropierea navei. La ora 09,20, un proiectil de 105 mm calibru (a 12-a lovitură) a explodat pe puntea monitorului, în dreptul locului obuzierului din pupa. Schije au atins turela, doar „a scofâlcit puțin chiurasa”¹⁵, fără a produce victime. Monitorul a schimbat imediat poziția și a continuat să riposteze. Cu toate avariile ușoare care au survenit la piesele monitorului „Lahovari”, monitoarele au realizat un foc foarte bine orientat asupra inamicului, obligându-l să înceteze tragerea. În această luptă de artilerie, monitoarele au tras 150 de proiectile, iar secția de obuziere - 43.

În Ordinul de zi nr. 205 din 19 iulie 1917, comandantul Flotei de Operațiuni, comandorul Vasile Scodrea, arăta: „*Având în vedere rezultatul tragerilor de la 11 și 13 iulie curent contra bateriilor din Tulcea,*

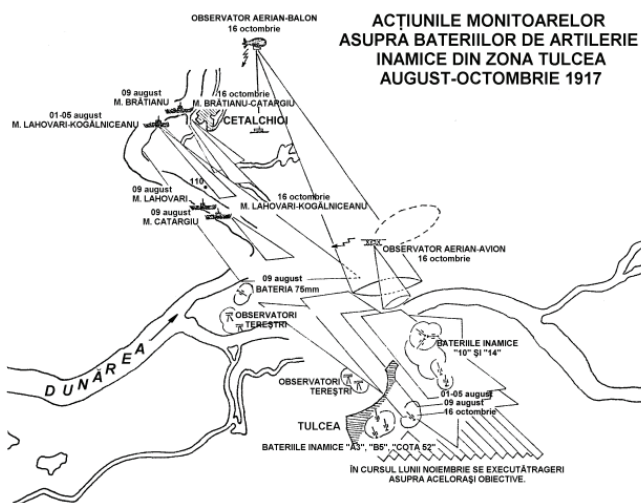
¹⁴ Bateria de 120 mm calibru retrasă de la Oltenița a fost instalată la Galați.

¹⁵ A.M.R., fond Divizia de Dunăre, dos. 30, p. 136.

*aduc viile mele mulțumiri ofițerilor care au lucrat la preparațiile de tragere, comandanților de monitoare, ofițerilor cu artileria, ofițerilor observatori și echipajelor vaselor pentru devotamentul, curajul și calmul arătate în timpul luptei”.*¹⁶

În iulie 1917 cele două baterii ale Marinei de la Galați, de 120¹⁷ și 75 mm calibru, au executat numeroase trageri de artilerie asupra trupelor și lucrărilor inamice din ostrovul Chiciu, precum și a podurilor de pontoane peste Dunăre ale acestuia.

Asupra lucrărilor inamice din ostrovul Chiciu, bombardamente intense au fost în perioada 10-17 iulie 1917.¹⁸ Astfel, pe 10 iulie, bateriile Marinei au executat un bombardament de distrugere asupra lucrărilor inamice din mijlocul ostrovului Chiciu, trăgând 15 proiectile razante de 120 mm. A doua zi a declanșat un tir de distrugere asupra unei redute inamice situate la coada ostrovului, trăgându-se 19 proiectile de 120 mm și 12 de 75 mm. Rezultatele au fost caracterizate de colonelul rus Galejevski ca „magnifice”, trupele germane fiind obligate să abandoneze poziția.

Inamicul, întărit în acest ostrov, a fost supus permanent focului artileriei de marină și în zilele următoare. Podurile de pontoane inamice de la Bugeac și punctul „Lățime” au fost bombardate în 11 și

¹⁶ *Ibidem*, dos. 99, f. 255.

¹⁷ Cu două obuziere de 120 mm calibru, scoase de pe monitoare, s-a format o secție plutitoare care putea să tragă din dreptul satului Pătlăgeanca asupra bateriilor inamice.

¹⁸ A.M.R., fond Divizia de Dunăre, dos. 30, p. 136.

16 iulie, trăgându-se asupra lor 48 de lovituri. La 14 iulie bateria de 120 mm de marină a tras asupra unei coloane de cavalerie inamică, de valoarea unui regiment, aflată în marș spre Garvan, pe care a împrăștiat-o. În 15, 16, 17 și 18 iulie, tirurile bateriilor de marină au fost orientate asupra podului german de la Bugeac și a lucrărilor din ostrovul Chiciu. Pozițiile inamice de pe malurile Dunării au mai fost bombardate pe 19 iulie și de bateria de 75 mm. Un succes deosebit a realizat, pe 20 iulie 1917, bateria de 120 mm în duelul de foc cu o baterie inamică instalată la Bugeac. Din 16 lovituri trase, șase au lovit ținta.

La începutul lui august 1917, conform ordinului Comandamentului Forțelor Fluviale și al Deltei de a se face demonstrații de artilerie și mici incursiuni cu forțe de infanterie până la o companie, pentru a atrage atenția inamicului în aceste zone monitoare „Lahovari” și „Kogălniceanu” au primit ordin să ocupe poziții de tragere la km 106 Ceatalchioi.¹⁹ Misiunea monitoarelor era să bată materialul plutitor inamic, care se găsea după ostrovul Salcia, și bateriile inamice de la Tulcea. Monitoarele au declanșat tragerea pe 1 august 1917, la ora 19.10, întrerupând-o după circa o oră din cauza ceței dense care se lăsase asupra malului dobrogean și care împiedica observarea loviturilor. Tragerea a fost reluată pe 5 august, când, din poziția de la km 106, focul monitoarelor a încadrat perfect obiectivul. În noaptea de 8-9 august 1917 monitoarele „Brătianu” și „Catargiu” au ocupat poziții de tragere la Ceatalchioi și km 111. Pe 9 august, la ora 18.15, comandantul Flotei de Operațiuni a ordonat monitoarelor să deschidă focul asupra bateriilor inamice din Dobrogea. Ca urmare, monitoarele „Brătianu” și „Catargiu” au tras asupra unei baterii germane, care a fost imediat încadrată. După executarea a 36 de lovituri, s-a ordonat schimbarea obiectivului. Noul obiectiv, o altă baterie inamică, a fost repartizat monitorului „Lahovari”, care, din poziția de la km 111, a tras 10 proiectile, încadrând ținta din primele lovituri. Această tragere a fost puțin întârziată, din cauza a trei hidroavioane inamice de bombardament, care se ridicaseră de la Tulcea și căutau să descopere poziția monitoarelor. Diviziunea I de monitoare („Brătianu” și „Catargiu”) de la Ceatalchioi, fiind departe de mal din cauza adâncimii mici, a fost descoperită de hidroavioane și bombardată. Bombele au căzut foarte aproape de nave, fără însă a le atinge.

Paralel cu tirul monitoarelor, a executat trageri și bateria de la Pătlăgeanca. Pentru promptitudinea și precizia cu care monitoarele au executat tragerile ordonate, generalii și amiralii aliați participanți la

¹⁹ A.M.R., fond Comandamentul Marinei Militare, dos. 151, f. 130, 264.

acțiunile respective au adus mulțumiri comandantului Flotei de Operațiuni. Cele două baterii au continuat tragerile și în septembrie, lovind artileria inamică de la Bugeac.

În octombrie 1917 monitoarele au continuat tragerile de artilerie asupra bateriilor din Tulcea. Bateriile inamice din jurul Tulcei bombardau zilnic satele Regele Carol și Pătlăgeanca.

În consecință, monitoarele au primit misiunea să bombardeze aceste baterii pe 16 octombrie 1917. S-a ordonat Diviziunii I de monitoare să ocupe o poziție de tragere la Ceatalchioi, iar Diviziunea a II-a la km 111. Pentru observarea loviturilor, s-au organizat patru observatori tereștri, câte doi în satele Regele Carol și Pătlăgeanca, și doi observatori aerieni, unul în balon și altul în avion. Pe 16 octombrie 1917, la ora 15.45, Diviziunea I monitoare a deschis focul asupra unei baterii inamice, reglând tirul cu ajutorul observatorului din avion. Din cauza defecțiunii aparatului TFS al avionului, după a doua salvă tragerea a continuat cu ajutorul observatorilor tereștri și al celui din balon, avionul rămânând să observe riguros rezultatul loviturilor. Ținta fiind foarte bine încadrată, a fost intens bombardată, rezultatul fiind cât se poate de bun. Din avion s-a observat o lovitură în amplasamentul primului tun, iar alta în apropierea celui de-al patrulea. S-au tras, în total, 36 de proiectile. În timpul tragerii, tunul nr. 2 de la monitorul „Catargiu” s-a defectat, focul continuându-se numai cu un tun.

La ora 17.00 a început tragerea asupra altei baterii inamice, trăgându-se 36 de lovituri. Bateria a fost perfect încadrată, o explozie având loc chiar în clădirea lângă care aceasta era așezată. Diviziunea a II-a monitoare a executat trageri asupra altor baterii inamice de la Tulcea. Pe 16 octombrie 1917 s-au tras asupra bateriilor dușmane 95 de proiectile.²⁰

Pe 24 octombrie 1917 soldații și marinarii ruși au devastat biserica din localitatea Ceatalchioi, furând un clopot, cazanul de botez și mai multe cădelnițe. De pe monitorul „Brătianu” a fost trimisă o gardă pentru a recupera obiectele prăduite.²¹

La începutul lui noiembrie 1917 pe două monitoare au fost instalate tunuri de 76 mm a.a. japoneze, acestea executând trageri de artilerie asupra bateriilor inamice de la Tulcea.

Întrucât pe 29 decembrie 1917 Dunărea a început să înghețe, monitoarele s-au retras la Chilia, pentru iernat.

În Referatul șefului Biroului Operații din M.C.G., maiorul Ion Antonescu, în legătură cu rolul bateriilor de marină de la Galați, pe 2

²⁰ A.M.R., fond Divizia de Dunăre, dos. 28, p. 157-158.

²¹ *Ibidem*, dos. 28, p. 165.

noiembrie 1917, acesta îi preciza generalului Constantin Prezan: „După retragerea armatelor ruso-române pe Siret, Dunărea se găsea completamente deschisă și, în consecință, pe de o parte Galațiul era la discreția incursiunilor monitoarelor austriece, iar pe de altă parte, frontul Siretului amenințat de a fi întors. Pentru a se înlătura aceste inconveniente era nevoie de următoarele două mijloace: a) Baraj de mine în sus de Galați; b) Baterii cu tragere repede care pe de o parte să țină la distanță monitoarele inamice, iar pe de altă parte, să împiedice pe inamic a ridica barajul. (...) S-a luat deciziunea să se aducă la Galați tunurile de 75 și 120 mm calibru debarcate de pe crucișătorul «Elisabeta». Aceste tunuri s-au constituit în două baterii. Prin Ordinul nr. 144 din 13 aprilie a.c. (1917 - n.n.) s-a dat acestor baterii următoarea misiune: a) Să acopere barajul de mine care este pe cale a se executa; b) Să împiedice vasele inamice să scoboare către Galați și c) Să țină sub foc terenul cuprins între înălțimile Bugeacului și calea ferată Bărboși-Brăila.

Ordinul s-a executat și bateriile au fost instalate pe poziții la sud de Galați. (...).

Bateriile sunt singurele care satisfac din punct de vedere operativ nevoile arătate la capitolul III (barajul de mine nu fusese executat - n.n.).

În timpul iernii, monitoarele inamice au încercat să scoboare pe Dunăre, însă au fost nevoite să se reîntoarcă din cauza focului de 120 mm (...)”²².

S-a propus formarea a patru baterii de câte două piese fiecare, de 120 mm și 75 mm, propunere respinsă de generalul Prezan, care a cerut să se păstreze organizarea tradițională a bateriilor de artilerie din armata română. Au rămas, deci, două baterii cu misiunea „să bată indirect și direct înălțimile dobrogene și sectorul Vădesei, precum și Dunărea de anfiladă”.

Pe 13 decembrie 1917, în timp ce conducea șase remorchere spre Galați, vedeta fluvială „Maior Grigore Ion” a fost primită cu focuri de pușcă-mitralieră din direcția posturilor rusești - aflate în regiunea podurilor peste Dunăre, în fața localității Isaccea - de la o distanță de 50-70 metri. Luată prin surprindere, nava a fost lovită în dreptul cazarmii și în spiraiul²³ mașinilor. Patru membri ai echipajului, printre care submaistrul mecanic clasa I Alexandru Loghin, au fost răniți ușor.²⁴

În urma armistițiului, semnat la 26 noiembrie 1917 la Focșani, în legătură cu activitatea forțelor navale s-a încheiat o convenție specială semnată de președintele Comisiunii de armistițiu a Puterilor Centrale, viceamiralul Albert Hopmann, și de președintele Comisiei

²² *Idem*, fond M.C.G., Biroul Operații, dos. 850, f. 149-150; 174-176.

²³ Luminator de punte, care se poate deschide pentru aerisire.

²⁴ A.M.R., fond Divizia de Dunăre, dos. 39, f. 8.

Româno-Ruse, viceamiralul Constantin Bălescu. Primul articol stipula: „Pe tot timpul cât va dura Armistițiul de la Focșani, toate ostilitățile, operațiunile militare și orice pregătire în acest scop încetează pe întreaga Marea Neagră și contra coastelor din partea tuturor”. Articolul 2 prevedea: „Se stabilește o linie dreaptă imaginară de demarcație, care, pornind de la farul Olinca, ce se află la gura Brațului Sf. Gheorghe, se termină la jumătatea distanței dintre pozițiile turce și ruse pe coasta Mării Negre în Asia Mică, într-un punct care se găsește aproximativ la est de Tirabolu, la 41° și 5' latitudine nord și 38° și 56' longitudine estică (după Greenwich). Forțele navale și aeriene ruso-române, precum și forțele navale și aeriene ale celorlalte țări ale Înțelegerii nu pot depăși spre sud această linie; tot astfel nici forțele navale și aeriene ale celor patru Puteri Centrale aliate nu pot trece la nord de această demarcație” (Brăila, 14 ianuarie 1918 -st.n.)²⁵.

Prin Ordinul de zi nr. 41 din 28 noiembrie 1917 comandantul Forțelor Fluviale pe Dunăre a ordonat încetarea acțiunilor militare. În aceste împrejurări, ministrul de Război, Vintilă Brătianu, a ordonat evacuarea vaselor comerciale la Odessa. Viceamiralul Constantin Bălescu i-a ordonat comandorului Vasile Scodrea: „*Studiați de acord cu amiralul Neniukov modul retragerii tuturor navelor marinei la Odessa, cu protejarea contra atacurilor submarine*” (12 decembrie 1917 - n.n.).

Învățămintele campaniei

În memoriul intitulat *Situația Flotei la 11 ianuarie 1917 când am luat comanda*, contraamiralul Vasile Scodrea preciza: „După retragerea armatei ruso-române pe linia Siret, Flota a fost adăpostită pe brațul Chilia.

Pe baza propunerilor domnului amiral Bălescu - provocate de memoriul generalului Berthelot - și sprijinite de șeful de stat-major al Marelui Cartier General, M.S. Regele i-a luat amiralului Negrescu comanda Flotei, comandorului Nicolae Negru comanda escadrei și comandorului Constantin Niculescu-Rizea pe aceea a Apărărilor regionale. Subsemnatului i se încredințează reorganizarea și comanda Flotei.

Am fost cu totul strivit de luarea comenzii acestor ofițeri, de numirea înlocuitorilor, precum și de punerea în retragere a celorlalți ofițeri.

1. Am început prin a organiza serviciul de stat major al Flotei, pentru a putea studia și rezolva toate problemele ce se prezentau. Această organizare lipsea cu desăvârșire fostului Comandament. Statul major astfel reorganizat mi-a dat posibilitatea de a stabili principii tactice pentru toate ipotezele ce se puteau prezenta Flotei la Dunăre, ipoteze ce s-au înaintat Marelui Cartier General în luna iulie 1917 și care și-au găsit aplicarea ulterior, cu rezultate cât se poate de frumoase.

²⁵ A.M.R., fond Comandamentul Marinei Militare, dos. 243, f. 55.

2. Am organizat Serviciul Artileriei ținând seamă de învătămintele războiului, astfel ca să pot obține de la artileria vaselor cel mai mare randament.

3. Am înzestrat Flota cu muniții adresându-mă amiralului Kolceag, comandantul Flotei Ruse din Marea Neagră, de care depindeam și care mi-a pus la dispoziție muniția de care aveam nevoie - câte 1000 lovituri de fiecare piesă de 120 mm. Cum aceste muniții nu se puteau utiliza la piesele noastre, a trebuit să li se aducă modificări, fapt care a necesitat înlocuirea brâurilor etc. Greutatea acestor obuze fiind diferită de a celor proprii, a fost de asemenea nevoie de stabilirea de noi table de tragere. Odată cu adoptarea noilor obuze s-a mărit și bătaia tunurilor de la 10 la 13 km, prin modificări la afete și turele. Aceste modificări și studii s-au făcut numai de flotă, fără nici un concurs din afară, deși nu intra în atribuțiile ei.

4. Minele de baraj au fost modificate tot de Flotă, făcându-le să corespundă cerințelor războiului.

5. Paralel cu pregătirea de război a Flotei, am căutat să restabilesc disciplina și spiritul de camaraderie. Rezultatele obținute au fost concretizate de comandantul Diviziei a 13-a în raportul nr. 8012 către Corpul VI Armată: «...impresia ce mi-au lăsat marinarii este mai presus de ori ce laudă. Disciplinați, avizi de a combate, nescăpând nici un factor cât de mic de a delega și coopera etc., sunt calități pe care le-am dovedit la ofițerii marinari cu care am lucrat și în special în bravul lor comandant comandor Scodrea»²⁶.

Referindu-se la acțiunea Flotei pe frontul Tulcea, același amiral sublinia: „Din ianuarie 1917 și până în iulie același an, flota noastră a constituit numai rezerva forțelor ruse, care în planurile lor aproape nu țineau seamă de dânsa.

Voind cu orice preț să arăt rușilor că sunt în eroare nesocotind flota noastră, am profitat de faptul că la 9 iulie 1917 portul Ismail, care servea de bază de aprovizionare a armatei ruse de pe frontul Siretului, a fost bombardat de bateriile de la Tulcea, pentru a cere amiralului Neniukov, sub a cărui comandă se găsea Flota noastră, să nu autorizeze a angaja lupta cu acea baterie a cărei poziție fusese determinată de observatorii mei permanenți din Deltă. Acest bombardament produsese mare neliniște la Comandamentul Rus.

Amiralul rus, bazat pe principiile în vigoare la flotă în prima perioadă a campaniei, mi-a obiectat că monitoarele neputând rezista tunurilor mari (distanța fiind de 17 km bombardarea nu putea fi făcută decât de tunuri de calibru mare) nu-și poate lua răspunderea unei asemenea operații. Am insistat declarând că iau toată răspunderea asupra mea și de este nevoie fac

²⁶ Biblioteca Academiei României, Fond Manuscrise, Miscellanea, dos. 259, f. 1-4.

aceasta și în scris.

În urma insistențelor mele am obținut aprobarea sa și, în ziua de 11 iulie, două monitoare au luat poziție de tragere în amonte de Ceatalchioiu, la 8,5 km de baterie, asupra căreia s-au tras aproximativ 150 de obuze. Nicio baterie din Tulcea nu ne-a răspuns.

A doua zi am expus amiralului rezultatul obținut și am cerut ca în ziua de 13 să atac din nou, de data aceasta însă cu o altă baterie și numai în cazul când bateria de 150 mm ar interveni, să schimb tragerea asupra ei.

Amiralul a aprobat, ordonându-mi a face un plan de operații în care să coopereze și forțele rusești care dispuneau de artilerie grea.

Planul elaborat a fost aprobat și în timp ce două obuziere de 120 mm, scoase de pe monitoare și instalate pe un ceam, băteau din satul Pătlageanca o baterie de 75 mm de la cota 47, din apropiere de Tulcea, mi se comunică la postul de comandă instalat în satul Pătlageanca că bateria de 150 mm din Tulcea a deschis focul asupra unei canoniere rusești, care ocupase poziție de tragere la Ceatalchioi. Am ordonat imediat Diviziei a II-a Monitoare, ce se găsea în amonte de Ceatalchioi, să deschidă focul asupra bateriei de 150 mm, care însă nu a răspuns.

În schimb, Divizia de Monitoare este atacată de o altă baterie de 105 mm și unul din monitoare - «Kogălniceanu» - primește o lovitură pe punte. Raportându-mi-se aceasta, am ordonat Diviziei a II-a să-și mențină poziția și să continue tragerea, ceea ce s-a făcut până ce bateria a fost redusă la tăcere.

Bateria de 150 mm ce produsese perturbarea aprovizionării armatei, prin bombardarea bazei de la Ismail, după această acțiune a flotei nu a mai tras, iar după încheierea armistițiului am constatat că de fapt nu fusese decât un singur tun de 160 mm, care primise o lovitură fericită pe platformă.

Acțiunea de mai sus a avut ca urmare: 1. Echipajele monitoarelor au căpătat încredere în nave, convingându-se că pot lupta cu bateriile de la uscat chiar când acestea sunt armate cu tunuri grele; 2. Atitudinea rușilor s-a schimbat într-atât încât în toate planurile lor ulterioare rolul principal era atribuit flotei noastre. Astfel, ori de câte ori trupele ruse ce ocupau Pătlageanca erau atacate de bateriile din Tulcea, Flota primea misiunea de a bate acele baterii pe care a reușit a le scoate din luptă²⁷.

Aflat la comanda superioară a Deltei Dunării, contraamiralul Vasile Scodrea sublinia: „În decembrie 1917, în urma defecțiunii din armata rusă, trupele care ocupau Delta, aproximativ 8000 de oameni, au părăsit pozițiile lor.

Arătând situația Marelui Cartier General și cerând trupe pentru a ocupa pozițiile din Deltă, Marele Cartier General îmi dă comanda superioară a Deltei și îmi trimite Batalionul de Debarcare al Marinei, care însă era neîndestulător pentru acest front, cu toate că dispunea de un efectiv de 1600

²⁷ Ibidem, f. 5-11.

oameni cu 30 mitraliere și 32 puști mitraliere. Cum la Chilia se găseau 1200 de pontonieri, din proprie inițiativă și contrar ordinelor generale ce aveam de a nu utiliza acei oameni, am organizat cu ei un batalion care, după ce a făcut timp de 15 zile instrucție intensivă la Sulina, sub conducerea ofițerilor de la Batalionul de Debarcare, au fost trimiși pe front în tranșee, Batalionul de Debarcare rămânând ca trupă de manevră.

Cu aceste forțe reduse de uscat, sprijinite de Flotă, am putut face față situației, ținând pe de o parte frontul Deltei contra inamicului și împiedicând pe de alta dezordinile provocate de trupele ruse în retragere”.²⁸

În anul 1917 Marina Militară, alături de armata de uscat, a contribuit la apărarea frontului de pe Dunăre - bombardând, cu artileria navelor, bateriile inamice de la Tulcea - și la asigurarea transporturilor pe apă între Galați și Gurile Dunării.

Din pregătirea pe fluviu a războiului din 1916-1917 a rezultat o serie de învățăminte și principii doctrinare. În primul rând, Marina trebuia considerată ca trupă de acoperire, care, încă din perioada conflictului politic, trebuia să se găsească la postul său și, în consecință, principiile ei de mobilizare trebuiau astfel întocmite încât ziua mobilizării să o găsească complet pregătită.

Organizarea unei poziții de rezistență pe fluviu, cu câmp minat și baterii de coastă, cu artilerie ușoară pentru apărarea câmpului minat, cu nave în măsură să constituie adevărate baterii ultramobile, stațiuni de lansare a torpilelor și mine de curent, constituia apărarea cea mai indicată atunci când o flotă de fluviu inferioară trebuia să opună rezistență uneia superioare. Acțiunea flotei austro-germane pe Dunăre a confirmat acest principiu și, dacă ea ar fi încercat să aibă o atitudine ofensivă, cu siguranță că ar fi avut atâtea pierderi că s-ar fi stabilit un echilibru mai stabil între ambele forțe de apă.

Acțiunea unei flote de fluviu în această situație, în misiune defensivă, comporta două faze: o acțiune artileristică de la ancoră, prin întocmirea unor focuri de baraj cu tragere indirectă la distanță depărtată; o acțiune apropiată, care trebuie primită cu navele în mișcare și prin întrebuințarea tirului direct. Exista posibilitatea atacatorului de a întrebuința nave ușoare în masă pentru executarea unui atac împotriva navelor apărării și distrugerea câmpului minat, dar această acțiune ar fi impus mari sacrificii din partea agresorului.

De aici necesitatea unei flote de nave ușoare, de care trebuia să dispună atacatorul pentru a face față acestui gen de atac.

Bateriile de coastă în lucrări betonate, aflate pe țărmul pe care manevrau trupele celor două partide, erau expuse pierderii la cea mai ușoară oscilare a frontului; de aceea, era de preferat ca artileria să fie

²⁸ *Ibidem*, f. 12-16.

mobilă. În schimb, artileria aflată pe malul opus avea posibilități de retragere, dar și de tragere până în ultimul moment. De aici și necesitatea de a fi amplasate în lucrări solide, fiind joasă și descoperită.

Un câmp minat bine organizat, chiar dacă frontul de uscat cădea, oferea suficiente posibilități de retragere navelor și materialului naval aflat la adăpostul acestuia.

Necesitatea unui serviciu de informații și supraveghere îndepărtată, prin nave de patrulare mici și fără valoare militară și prin posturi de observare pe țărmul amic, era de mare importanță și niciodată nu trebuia neglijat în perioada de pregătire și încordare politică premergătoare războiului.

Stațiile de lansare de torpile și mine de curent izolate, care nu făceau parte dintr-o organizare defensivă, puteau fi întrebuințate atât timp cât nu erau descoperite de inamic.

O flotă de Dunăre, care operează în sprijinul flancului unei armate, trebuia să aibă întotdeauna la îndemână un parc de nave de transport, pe care să poată ambarca și retrage trupele de uscat, care, eventual, ar fi fost împinse către Dunăre sau cărora li s-ar tăia retragerea. O organizare de cap de pod, asemănătoare celei de la Turtucaia, trebuia să dispună de un pod ușor de pontonieri, pentru a avea retragerea asigurată.

Problema unui baraj la Dunăre destinat să stea multă vreme în apă era foarte dificilă și parțial nerezolvată, întrucât nici un fel de mină, oricât de sofisticată, nu putea rămâne multă vreme activă. Propunerea de baraje vizibile sau a minelor cu flotabilitate redusă, susținute cu flotoare, nu era o soluție practică, deoarece puteau fi împușcate de la distanță. Mult mai practică părea a fi combinația de mine cu flotabilitate negativă, susținute de elemente din estacadă. Cel mai practic sistem părea amenajarea barajelor cât mai aproape de momentul când ele deveneau necesare, iar minele de Dunăre trebuiau să aibă posibilitatea de ancorare rapidă și scoatere lesnicioasă.²⁹

Așadar, în Războiul de Reîntregire Națională, Marina Militară a luat parte activă și continuă în operațiunile întreprinse la Mare și pe Dunăre. Ea a organizat și apărut sectoarele fluviale și maritime și a cooperat cu armata de uscat în operațiunile de la Turtucaia și Dobrogea, acoperind flancurile armatelor în retragere, păstrând comunicația Dunării și salvând întreg parcul național flotant.

Apărând spatele frontului și linia Dunării de Jos, a dat posibilitatea aprovizionării armatei din Moldova, secătuită de

²⁹ *Idem*, fond 2568, dos. 345, f. 136-170.

armatele ruse, și a contribuit, în mare măsură, la pregătirea victorioasei ofensive de la Mărăști și Mărășești.

Aceste măsuri au revenit, în cea mai mare parte, Escadrilei de Dunăre, unitate tactic aflată sub ordinele Flotei de Operațiuni.

Edificatoare este consemnarea din jurnalul istoric al vedetei fluviale „Lt. Dimitrie Călinescu”, contrasemnată de comandantul navei: *„Anul 1917 se sfârșește în prada unei crize acute și în perspectiva unui viitor enigmatic. Moralul și demnitatea echipajelor îi mențin o inalterată sănătate”*.

ACTIONS OF THE ROMANIAN OPERATING FLEET IN THE 1917 CAMPAIGN

Abstract

In the War of National Reunification, the Romanian Navy took an active and continuous part in the operations undertaken at Sea and on the Danube. It organized and defended the river and maritime sectors and cooperated with the army in the operations at Turtucaia and Dobruja, covering the flanks of the retreating armies, preserving the Danube's communication and saving the entire national floating park.

Defending the back of the front and the line of the Lower Danube, it gave the possibility of supplying the Moldavia army seized by the Russian armies and contributes largely to the preparation of the victorious offensive from Mărăști and Mărășești.

These measures mainly came back to the Danube Squadron, a tactical unit under the orders of the Operations Fleet.

Keywords: WWI, Romanian Navy, operations in 1917 campaign, the Danube Squadron missions.